

คำพิพากษาฎีกาน่าสนใจ : ความรับผิดของผู้เช่าซื้อ
กรณีสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อรถยนต์

พลีชีพ อันทรินทร์

คำพิพากษาฎีกาน่าสนใจ : ความรับผิดของผู้เช่าซื้อ กรณีสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อรถยนต์

พลีษฐ์ อันทรินทร์*

เมื่อผ่อนรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ไม่ไหว คิดจะคืนรถให้กับบริษัทฯ ผู้ให้เช่าซื้อต้องพิจารณาก่อนว่า การเลิกสัญญาเช่าซื้อกันแล้วผู้เช่าซื้อจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายตาม ป.พ.พ. เรื่องเช่าซื้อ ได้บัญญัติไว้ในบรรพ 3 เอกเทศสัญญา ในมาตรา 572-574 ซึ่งมีเพียง 3 มาตรา เท่านั้น แน่แน่นอนว่าย่อมไม่ครบถ้วนในรายละเอียดที่จะตอบโจทย์ ตามประเด็นที่ผู้เขียนตั้งเป็นประเด็นไว้ แต่เรื่องใดที่บัญญัติไว้อย่างสามารถอนุโลมนำหลักกฎหมายเรื่องเช่าทรัพย์สินมาใช้ ซึ่งเป็นกฎหมายเรื่องเช่าทรัพย์สินเหมือนกัน และหลักกฎหมายเรื่องนิติกรรมสัญญา และหลักกฎหมายอื่นๆ ซึ่งไม่ขัดหรือแย้งกับเรื่องเช่าซื้อมาใช้บังคับได้เช่นกัน จะเห็นว่าสิทธิของผู้ให้เช่าซื้อตามหลักกฎหมายว่าด้วยการเช่าซื้อเมื่อมีการเลิกสัญญากันแล้ว คือ สามารถริบค่าเช่าซื้อที่ชำระมาแล้วได้แต่ไม่มีสิทธิเรียกค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระได้ (มาตรา 574) สิทธิเรียกค่าขาดประโยชน์ และค่าเสียหายอื่นๆ (มาตรา 391) ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่มีปัญหาถกเถียงกันมานานและเป็นปัญหาตลอดมาของผู้เช่าซื้อว่าจะต้องรับผิดชอบเพียงใด และหากต้องรับผิดชอบได้ว่าเป็นธรรมกับผู้เช่าซื้อ ซึ่งเป็นชาวบ้านคนทำมาหากินหรือไม่ เป็นการตีความหมายเพื่อให้ผู้เช่าซื้อซึ่งเป็นผู้ประกอบการได้ประโยชน์หรือไม่

ตัวอย่างคำพิพากษาที่วินิจฉัยว่าให้ผู้เช่าซื้อ มีสิทธิเรียกทั้งค่าขาดราคา (ค่าเสียหายอื่นๆ) และค่าขาดประโยชน์ เพียงแต่เมื่อศาลกำหนดค่าเสียหายเป็นค่าขาดราคาให้โจทก์มากพอสมควรแล้ว จึงไม่กำหนดค่าขาดประโยชน์ให้อีกแต่ยังเป็นแนวการวินิจฉัยว่าเรียกได้ทั้งสองอย่างเช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 1140/2553 โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 ผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ โจทก์บอกเลิกสัญญาเช่าซื้อและติดตามยึดรถยนต์ที่เช่าซื้อกลับคืนมาและนำออกประมูลขายทอดตลาด เมื่อนำมาหักกับราคาเช่าซื้อที่ค้างชำระแล้วยังขาดอยู่อีก โจทก์จึงเรียกค่าเสียหายเป็นค่าขาดราคาและค่าขาดประโยชน์จากการใช้ทรัพย์สินพร้อมดอกเบี้ย ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 ผิดนัด จำเลยที่ 2 ผู้ค้ำประกันต้องร่วมกันรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 ด้วยให้จำเลยทั้งสองชำระค่าเสียหายเป็นค่าขาดราคา 160,000 บาท ส่วนค่าขาดประโยชน์และดอกเบี้ยนั้นถือเป็นการคิดค่าเสียหายส่วนหนึ่ง เมื่อกำหนดค่าเสียหายให้เป็นจำนวนพอสมควรแล้วจึงไม่กำหนดให้อีก พิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้เงินแก่โจทก์ 160,000 บาท คำขออื่นให้ยก

* อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด; น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, น.บ.ท.

คำพิพากษาฎีกาที่ 8755/2558 เมื่อมีการเลิกสัญญาเช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อยอมอาจบังคับให้จำเลยที่ 1 ผู้ให้เช่าซื้อชดใช้ราคาารถที่เช่าซื้อ ส่วนที่ขาดหรือค่าขาดราคาได้

คำพิพากษาฎีกานี้ยืนยันว่าค่าส่วนต่างที่ผู้ให้เช่าซื้อนำรถออกขายทอดตลาด แล้วได้เงินไม่พอกับค่าเช่าซื้อที่กำหนดไว้ตั้งแต่วันที่ทำสัญญาเช่าซื้อ ยังมีส่วนต่างที่ขาดอยู่ หรือค่าขาดราคา ผู้ให้เช่าซื้อยังสามารถเรียกได้เป็นค่าขาดประโยชน์ ที่ไม่สามารถได้รับการเช่าซื้อครั้งนี้ได้น่าจะเป็นเพราะรถยนต์เป็นทรัพย์สินที่ใช่แล้วเสื่อมสภาพเร็วมากยิ่งเจอผู้ที่ใช้รถที่ไม่ทะนุถนอมขาดการบำรุงรักษาด้วยแล้ว หรือการถูกชน หรือรถยนต์ถูกรุ่น ล้วนแต่ทำให้ชำรุดทรุดโทรมและเสื่อมราคาลง เมื่อผู้ให้เช่าซื้อซึ่งส่วนมากเป็นไฟแนนซ์ ยึดรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ไปขายทอดตลาด จึงทำให้ขายได้ในราคาต่ำลงจากราคาที่ตกลงเป็นค่าเช่าซื้อกันตั้งแต่วันที่ทำสัญญาเช่าซื้อนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ในมุมกลับกัน หรือบางกรณีที่ผู้ให้เช่าซื้ออาจนำรถออกขายทอดตลาดในราคาต่ำกว่าปกติเอง โดยการประมูลขายเป็นล็อตใหญ่ๆ ให้กับบริษัทในเครือ หรือกลุ่มบุคคลที่เป็นพรรคพวกเดียวกัน ก็ทำให้ผู้ให้เช่าซื้อเสียเปรียบต้องรับภาระชดใช้ส่วนต่างในจำนวนที่มากกว่าที่ควรจะเป็น ผู้เช่าซื้อที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่าต้องตกอยู่ในภาวะเสียเปรียบ โดยเฉพาะกับจำเลยส่วนมากซึ่งไม่ยื่นคำให้การต่อสู้คดี ศาลจึงต้องรับฟังพยานหลักฐานของโจทก์ (ผู้ให้เช่าซื้อ) ฝ่ายเดียว เพื่อพิจารณาพิพากษาคดี

ความเดือดร้อนนี้ ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้มีประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ.2555 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2555 เพิ่มเติมใน ข้อ 4. สัญญาเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่ผู้ประกอบการทำกับผู้บริโภค ต้องมีข้อความเป็นภาษาไทยที่สามารถเห็นและอ่านได้ชัดเจน มีขนาดตัวอักษรไม่เล็กกว่าสองมิลลิเมตร โดยมีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดตัวอักษรในหนึ่งนิ้ว และต้องใช้ข้อสัญญาที่มีสาระสำคัญและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) รายละเอียดเกี่ยวกับ

ก. ยี่ห้อ รุ่น หมายเลขเครื่องและหมายเลขตัวถัง สภาพของรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ว่าเป็นรถใหม่หรือรถใช้แล้ว และระยะทางที่ได้ใช้แล้ว โดยมีหน่วยเป็นกิโลเมตร หรือไมล์ รวมทั้งภาระผูกพันของรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ (ถ้ามี)

ข. ราคาเงินสด จำนวนเงินจอง จำนวนเงินดาวน์ ราคาเงินสดส่วนที่เหลือ อัตราดอกเบี้ยที่เช่าซื้อ จำนวนงวดที่ผ่อนชำระ จำนวนเงินค่าเช่าซื้อทั้งสิ้น จำนวนค่าเช่าซื้อที่ผ่อนชำระในแต่ละงวด จำนวนค่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่ชำระในแต่ละงวด เริ่มชำระค่างวดแรกในวันที่ ชำระค่างวดต่อไป ภายในวันที่

ค. วิธีคำนวณจำนวนเงินค่าเช่าซื้อ และจำนวนค่าเช่าซื้อ จำนวนดอกเบี้ยที่ชำระ จำนวนค่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระในแต่ละงวด

(2) เมื่อผู้เช่าซื้อได้ชำระเงินค่าเช่าซื้อครบถ้วน รวมทั้งเงินจำนวนอื่นใด ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาแล้ว กรรมสิทธิ์ในรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่เช่าซื้อตกเป็นของผู้เช่าซื้อทันทีและผู้เช่าซื้อจะดำเนินการจดทะเบียนรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ดังกล่าวให้เป็นชื่อของผู้เช่าซื้อภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้เช่าซื้อได้รับเอกสารที่จำเป็นสำหรับการจดทะเบียนจากผู้เช่าซื้อครบถ้วน เว้นแต่เป็นกรณีที่มีเหตุขัดข้องที่ไม่สามารถทำการโอนทะเบียนได้โดยมิใช่เป็นความผิดของผู้ให้เช่าซื้อ หากผู้ให้เช่าซื้อไม่ปฏิบัติ ผู้ให้เช่าซื้อยินยอมเสียเบี้ยปรับโดยคำนวณจากมูลค่าเช่าซื้อในอัตราเท่ากับอัตราเบี้ยปรับที่ผู้เช่าซื้อกำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องชำระในกรณีผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ และถ้าผู้เช่าซื้อต้องดำเนินคดีทางศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายหรือเบี้ยปรับ ผู้ให้เช่าซื้อจะรับภาระค่าธรรมเนียม ค่าทนายความตามความเป็นจริง หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีดังกล่าว

(3) ในกรณีที่ผู้ให้เช่าซื้อได้ชำระเงินค่าธรรมเนียม ค่าภาษีอากร หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดที่ผู้เช่าซื้อ มีหน้าที่ชำระแทนผู้เช่าซื้อไปแล้ว ถ้าผู้ให้เช่าซื้อไม่เคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้เช่าซื้อนำเงินดังกล่าวมาชำระ ภายในเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และผู้ให้เช่าซื้อประสงค์จะนำเงินค่างวดของผู้เช่าซื้อ ในงวดถัดมาหักชำระเงินดังกล่าว ผู้ให้เช่าซื้อจะต้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้เช่าซื้อทราบ เพื่อนำเงินจำนวน นั้นมาชำระ ถ้าผู้เช่าซื้อชำระเงินดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผู้ให้เช่าซื้อจะถือว่าผู้เช่าซื้อ ผิดนัดชำระเงินงวดนั้นไม่ได้

(4) ผู้ให้เช่าซื้อไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อได้ ในกรณีผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อรายงวด สามงวดติดๆ กัน และผู้ให้เช่าซื้อมีหนังสือบอกกล่าวผู้เช่าซื้อให้ใช้เงินรายงวดที่ค้างชำระนั้น ภายใน เวลาอย่างน้อยสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้เช่าซื้อได้รับหนังสือ และผู้เช่าซื้อละเลยเสียไม่ปฏิบัติตาม หนังสือบอกกล่าวนั้น

(5) เมื่อผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้เช่าซื้อ และกลับเข้า ครอบครองรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่ให้เช่าซื้อ เพื่อนำออกขายให้แก่บุคคลอื่น

ก. ก่อนขายให้แก่บุคคลอื่น ผู้ให้เช่าซื้อต้องแจ้งล่วงหน้าให้ผู้เช่าซื้อและผู้ค้าประกัน (ถ้ามี) ทราบ เป็นหนังสือไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อให้ผู้เช่าซื้อใช้สิทธิซื้อได้ตามมูลค่าหนี้ส่วนที่ขาดอยู่ตาม สัญญาเช่าซื้อ โดยผู้ให้เช่าซื้อจะต้องให้ส่วนลดแก่ผู้เช่าซื้อตามอัตราและการคำนวณตาม (10)

ข. ในกรณีที่ผู้ให้เช่าซื้อนำรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ออกขาย หากได้ราคาเกินกว่า มูลค่าหนี้ส่วนที่ขาดอยู่ตามสัญญาเช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อจะคืนเงินส่วนที่เกินนั้นให้แก่ผู้เช่าซื้อ แต่หากได้ ราคาน้อยกว่ามูลค่าหนี้ส่วนที่ขาดอยู่ตามสัญญาเช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อจะรับผิดชอบส่วนที่ขาดนั้น เฉพาะกรณีการ ขายโดยวิธีประมูล หรือขายทอดตลาดที่เหมาะสม ทั้งนี้ผู้ให้เช่าซื้อจะต้องมีหนังสือแจ้งชื่อผู้ที่ทำการ ขาย วัน เวลา สถานที่ทำการขาย ราคาที่ขายได้ และรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขายเพียง เท่าที่ได้ใช้จ่ายไปจริง โดยประหยัดตามความจำเป็นและมีเหตุผลอันสมควร (ถ้ามี) รวมทั้งจำนวนเงิน ส่วนเกินที่คืนให้แก่ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาดอยู่ตามสัญญา ในกรณีการขายโดยวิธีประมูลหรือ

ขายทอดตลาดที่เหมาะสมให้ผู้เช่าซื้อทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทำการขาย ทั้งนี้ ผู้เช่าซื้อจะ
ไม่ได้รับส่วนลดตามอัตราและการคิดคำนวณตาม (10)

มูลหนี้ส่วนที่ขาดอยู่ตามสัญญาเช่าซื้อ ตาม ก. และ ข. ให้คำนวณจากเงินค่างวดที่ค้างชำระ
และเงินค่างวดที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระที่ผู้เช่าซื้อ มีหน้าที่ต้องชำระให้กับผู้ให้เช่าซื้อตามสัญญาเช่าซื้อ
และให้หมายความรวมถึงเงินค่าปรับ ค่าติดตามทวงถาม และค่าใช้จ่ายอื่นใดทั้งนี้เพียงเท่าที่ผู้ให้เช่า
ซื้อได้ใช้จ่ายไปจริง โดยประหยัด ตามความจำเป็นและมีเหตุผลอันสมควร

(6) ผู้ให้เช่าซื้อได้จัดให้ผู้เช่าซื้อสามารถใช้สิทธิในการเรียกร้องให้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไข
การรับประกันของรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่เช่าซื้อจากผู้ขายหรือผู้ผลิตได้โดยตรง

(7) ผู้ให้เช่าซื้อที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัย ในจำนวนหนี้ที่ยังคงค้างชำระ
ตามสัญญาเช่าซื้อ โดยผู้ให้เช่าซื้อจะต้องให้ส่วนลดกับผู้เช่าซื้อตามอัตราและการคิดคำนวณตาม
(10) ส่วนที่เกินจากมูลหนี้ค่างชำระให้บริษัทประกันภัยจ่ายให้แก่ผู้เช่าซื้อ

(8) ผู้เช่าซื้อจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทวงถาม การติดตามรถยนต์หรือ
รถจักรยานยนต์ที่เช่าซื้อ ค่าทนายความและอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องด้วยการที่ผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ
หรือการกลับเข้าครอบครองรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่เช่าซื้อของผู้ที่ให้เช่าซื้อ เนื่องจากมีการ
บอกเลิกสัญญา ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ผู้ให้เช่าซื้อได้ใช้จ่ายไปจริงเพื่อการดังกล่าวโดยประหยัด ตามความจำเป็น
และมีเหตุผลอันสมควร

(9) ผู้ให้เช่าซื้อจะส่งคำบอกกล่าวซึ่งตามกฎหมายหรือตามสัญญากำหนดให้ต้องทำเป็น
หนังสือ โดยการส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้แก่ผู้เช่าซื้อตามที่อยู่ระบุในสัญญาหรือที่อยู่
ที่ผู้เช่าซื้อแจ้งการเปลี่ยนแปลงเป็นหนังสือครั้งล่าสุด

(10) กรณีผู้เช่าซื้อมีความประสงค์จะขอชำระเงินค่าเช่าซื้อทั้งหมดในคราวเดียวโดยไม่ผ่อน
ชำระค่าเช่าซื้อเป็นรายงวดตามสัญญาเช่าซื้อ เพื่อปิดบัญชีค่าเช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อจะต้องให้ส่วนลดแก่
ผู้เช่าซื้อในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของดอกเบี้ยเช่าซื้อที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ โดยให้คิดคำนวณ
ตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วย เรื่องสัญญาเช่า ตามที่คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีตาม
กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพบัญชีกำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการ
จัดทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีและกฎหมายอื่น

(11) (ยกเลิก)

(12) การผิดสัญญาเช่าซื้อเรื่องใด ที่ผู้ให้เช่าซื้อ มีสิทธิเลิกสัญญาเช่าซื้อจะต้องเป็นข้อที่ ผู้ให้
เช่าซื้อระบุไว้เป็นการเฉพาะด้วยตัวอักษรสีแดงหรือตัวดำหรือตัวเอน ที่เห็นเด่นชัดกว่าข้อความทั่วไป

(13) กรณีผู้ให้เช่าซื้อ มีความประสงค์จะนำเงินค่างวดของผู้เช่าซื้อมาหักชำระค่าเบี้ยปรับ
ค่าใช้จ่ายในการทวงถาม ค่าติดตามรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่เช่าซื้อ ค่าทนายความและอื่นๆ

ที่เกี่ยวข้องด้วยการที่ผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ หรือการกลับเช่าครอบครองรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่เช่าซื้อของผู้ให้เช่าซื้อ เนื่องจากมาการบอกเลิกสัญญา ผู้ให้เช่าซื้อจะต้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้เช่าซื้อทราบเพื่อนำเงินจำนวนนั้นมาชำระ ถ้าผู้เช่าซื้อชำระเงินดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ผู้ให้เช่าซื้อจะถือว่าผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระเงินงวดนั้นไม่ได้ ซึ่ง (5) เมื่อผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้เช่าซื้อ และกลับเช่าครอบครองรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่ให้เช่าซื้อ เพื่อนำออกขายให้แก่บุคคลอื่น ก่อนขายให้แก่บุคคลอื่น ผู้ให้เช่าซื้อต้องแจ้งล่วงหน้าให้ผู้เช่าซื้อและผู้ค้าประกัน (ถ้ามี) ทราบ เป็นหนังสือไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อให้ผู้เช่าซื้อใช้สิทธิซื้อได้ตามมูลหนี้ส่วนที่ขาดอยู่ตามสัญญาเช่าซื้อ โดยผู้ให้เช่าซื้อจะต้องให้ส่วนลดแก่ผู้เช่าซื้อตามอัตราและการคำนวณตาม (10) เฉพาะกรณีการขายโดยวิธีประมูล หรือขายทอดตลาดที่เหมาะสม ผู้ให้เช่าซื้อจะต้องมีหนังสือแจ้งชื่อผู้ที่ทำการให้ผู้เช่าซื้อทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ทำการขาย ทั้งนี้ ผู้เช่าซื้อจะไม่ได้รับส่วนลดตามอัตราและการคิดคำนวณตาม (10) เมื่อมีประกาศดังกล่าวทำให้การทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ต้องมีข้อความตาม ข้อ 4 (5) ในสัญญาเช่าซื้อดังกล่าวอยู่ด้วย จนต่อมาได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งหยิบยกข้อความตามประกาศดังกล่าวนี้มาวินิจฉัยเพื่อเป็นคุณแก่ผู้เช่าซื้อ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 31/2560

คดีนี้มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการแรกว่า จำเลยทั้งสองต้องร่วมรับผิดชอบในค่าขาดราคาหรือไม่ เพียงใด โดยศาลชั้นต้นฟังว่า 1) โจทก์ไม่ได้แจ้งการประมูลรถยนต์ที่เช่าซื้อให้จำเลยทั้งสองทราบ และ 2) โจทก์ไม่นำพยานมาสืบให้ได้ความว่า การขายทอดตลาดรถยนต์ที่เช่าซื้อมีความเหมาะสมถูกต้องตามหลักเกณฑ์การขายทอดตลาดโดยทั่วไปหรือไม่ จึงรับฟังไม่ได้ว่าการขายทอดตลาดโดยการประมูลราคาดังกล่าวของโจทก์เป็นการกระทำที่เหมาะสม ซึ่งโจทก์จะพึงมีสิทธิเรียกค่าขาดราคาจากสัญญาเช่าซื้อได้อีก โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายดังกล่าวจากจำเลยทั้งสองนั้น เห็นว่า ตามสัญญาเช่าซื้อ เอกสารหมายเลข จ.5 ข้อ 12 วรรคสุดท้าย ระบุว่า “กรณีธนาคารบอกเลิกสัญญาและกลับเช่าครอบครองรถ ธนาคารจะแจ้งล่วงหน้าให้ผู้เช่าซื้อทราบเป็นหนังสือไม่น้อยกว่า 7 วัน เพื่อให้ผู้เช่าซื้อใช้สิทธิซื้อได้ตามมูลหนี้ส่วนที่ขาดอยู่ตามสัญญาเช่าซื้อ” ส่วนข้อ 14 ระบุว่า “กรณีที่ธนาคารได้รถกลับคืนมา ธนาคารตกลงว่าหากนำรถออกขายได้ราคาเกินกว่าจำนวนหนี้คงค้างชำระตามสัญญาหนี้ ธนาคารจะคืนเงินส่วนเกินนั้นให้แก่ผู้เช่าซื้อ แต่หากได้ราคาน้อยกว่าจำนวนหนี้คงค้างชำระตามสัญญานี้ ผู้เช่าซื้อตกลงรับผิดชอบส่วนที่ขาดเฉพาะในกรณีที่ธนาคารได้ขายโดยวิธีประมูลหรือขายทอดตลาดที่เหมาะสมเท่านั้น” และสัญญาค้ำประกัน เอกสารหมายเลข จ.6 ข้อ 2 ระบุว่า “หากผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อตามกำหนดไว้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือผิดสัญญาเช่าซื้อ ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนจนเป็นเหตุให้ธนาคารได้รับความเสียหายหรือรถยนต์ที่เช่าซื้อเกิดความเสียหายไม่ว่าด้วยเหตุใด แม้โดยอุบัติเหตุ เหตุสุดวิสัย หรือภัยพิบัติเหตุใดที่ไม่อาจป้องกันได้ ผู้ค้าประกัน

ยินยอมที่จะชำระหนี้ของผู้เช่าซื้อตามสัญญาเช่าซื้อให้แก่ธนาคารทันทีจนครบถ้วน ความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันตามสัญญานี้เป็นความรับผิดชอบธนาคารร่วมกับผู้เช่าซื้อและในฐานะลูกหนี้ร่วมด้วย ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงว่าธนาคารได้ทวงถามหรือบอกกล่าวผู้ค้าประกันแล้วหรือไม่ก็ตาม ” ดังนั้น ก่อนนำรถยนต์ที่เช่าซื้อออกขายทอดตลาด โจทก์จึงมีหน้าที่จะต้องแจ้งล่วงหน้าให้จำเลยที่ 1 ทราบเป็นหนังสือไม่น้อยกว่า 7 วัน เพื่อให้จำเลยที่ 1 ได้ใช้สิทธิซื้อรถยนต์กลับคืนตามมูลหนี้ส่วนที่ขาดอยู่ตามสัญญาเช่าซื้อ เมื่อทางนำสืบของโจทก์ไม่ได้ความโดยชัดแจ้งว่า โจทก์ได้มีหนังสือแจ้งให้จำเลยที่ 1 ใช้สิทธิซื้อรถยนต์กลับคืนดังกล่าว ประกอบกับโจทก์มิได้นำพยานหลักฐานมาสืบให้ได้ความว่า การขายทอดตลาดรถยนต์ที่เช่าซื้อมีความเหมาะสมถูกต้องตามหลักเกณฑ์การขายทอดตลาดโดยทั่วไป คดีจึงยังฟังไม่ได้ว่า โจทก์ขายรถยนต์ที่เช่าซื้อโดยเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเช่าซื้อ ข้อ 14. โจทก์ย่อมไม่มีสิทธิเรียกราคารถยนต์ส่วนที่ขาดอยู่ที่ศาลชั้นต้นพิพากษามานั้น ศาลอุทธรณ์ ภาค 4 แผนกคดีผู้บริโภคเห็นฟ้องด้วย อุทธรณ์ข้อนี้ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการสุดท้ายมีว่า โจทก์มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยอัตราร้อยละเท่าใด โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า หนี้ตามฟ้องถือเป็นหนี้เงิน โจทก์ย่อมมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากจำเลยทั้งสองได้ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเช่าซื้อนั้น เห็นว่า ดอกเบี้ยในอัตราที่โจทก์ขอมาเป็นการกำหนดค่าเสียหายกันไว้ล่วงหน้าในกรณีจำเลยทั้งสองผิดนัด อันมีลักษณะเป็นเบี้ยปรับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 378 ซึ่งหากสูงเกินส่วน ศาลย่อมมีอำนาจลดลงเป็นจำนวนพอสมควรได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 383 วรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์ ภาค 4 แผนกคดีผู้บริโภคจึงเห็นควรกำหนดดอกเบี้ยให้แก่โจทก์อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ทั้งนี้ โดยให้เริ่มคิดคำนวณ นับจากวันฟ้องเป็นต้นไปตามที่โจทก์มีคำขอมา

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงิน 14,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของเงินต้นจำนวนดังกล่าว นับจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 3 กรกฎาคม 2559) เป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะชำระหนี้ให้แก่โจทก์เสร็จสิ้น นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

ตามแนวคำพิพากษานี้ มีข้อน่าสังเกตว่า เมื่อมีคำพิพากษานี้ตัดสินเป็นแนวนี้แล้ว ต่อไปผู้ให้เช่าซื้อคงต้องระมัดระวัง และหาช่องทางในการที่จะแก้ไขข้อบกพร่องนี้ โดยการแจ้งการประมูลรถยนต์ที่เช่าซื้อให้ผู้เช่าซื้อทราบ และนำพยานมาสืบให้ได้ความว่า การขายทอดตลาดรถยนต์ที่เช่าซื้อมีความเหมาะสมถูกต้องตามหลักเกณฑ์การขายทอดตลาดโดยทั่วไปหรือไม่